

Warsame Ali, 04.11.2025

## **Høringsinnspill fra Stiftelsen Flexid til Utvalget for fremtidens fellesskole**

Fellesskolen skal være en inkluderende arena der alle barn og unge får likeverdige muligheter til å utvikle seg faglig og sosialt. For krysskulturelle unge – barn og ungdom som vokser opp med flere kulturer – er dette idealet ofte langt fra virkeligheten. Stiftelsen Flexid har gjennom 20 års arbeid med denne målgruppen erfart at skolen i dag ikke er tilstrekkelig rustet til å møte deres behov.

Norge er et samfunn preget av økende kulturelt og språklig mangfold. Ved inngangen til 2025 hadde over 21 % av befolkningen innvanderbakgrunn, og blant barn og unge under 25 år er andelen enda høyere. Denne utviklingen vil fortsette i årene som kommer, og gjør det nødvendig at fellesskolen evner å møte et stadig mer sammensatt elevgrunnlag med kompetanse, åpenhet og inkluderende praksis.

Krysskulturelle unge har ofte høy kompetanse i kulturell navigasjon, men møter barrierer i skolen som kan føre til utenforskap, lavere mestring og svekket motivasjon. Mange opplever at deres erfaringer og perspektiver ikke verdsettes, og at skolen mangler språk og verktøy for å anerkjenne deres identitet. Foreldre med krysskulturell bakgrunn rapporterer om manglende forståelse fra skoleansatte, og om utfordringer med å bli inkludert i skole-hjem-samarbeidet.

Utvalgets mandat peker på behovet for en skole som kan være en motkraft til utviklingstrekk som økt individualisering og sosial fragmentering. For å lykkes med dette må skolen styrke sin evne til å bygge relasjoner, fellesskap og tillit – også på tvers av kulturelle og sosiale forskjeller. Dette krever systematisk kompetanseheving blant ansatte, særlig innen krysskulturell forståelse, relasjonsbygging og dialog med foreldre.

Lærere rapporterer om betydelige utfordringer med verdibaserte utvekslinger i klasserommet, der kulturelle dilemmaer og rasisme eskalerer uten tilstrekkelig støtte eller opplæring. Dette forsterkes i organisert fritid med lav deltakelse blant minoriteter, og i videregående opplæring med høyere frafall grunnet svake forutsetninger og manglende tilpasning.

Den overordnede delen av læreplanverket slår fast at identitet utvikles i samspill med andre, og at skolen skal anerkjenne og verdsette elevenes bakgrunn, språk og erfaringer. Et mangfoldig samfunn forutsetter en skole som gir alle elever trygghet i egen identitet og respekt for andres. Dette innebærer at skolen må møte kulturelt mangfold med åpenhet og aktiv inkludering, og gi rom for ulike uttrykk og tilhørigheter som en naturlig del av fellesskapet.

Flexid er et evidensbasert kompetanseprogram som gir ansatte i skole, barnevern og støttetjenester verktøy til å møte krysskulturelle barn og unge med respekt og forståelse. Programmet er aktivt i mer enn 50 kommuner og har store systematiske satsinger i skolen i blant annet Kristiansand, Oslo (bydelsnivå), Sarpsborg, Elverum og Gjøvik. Erfaringene

viser at når ansatte får økt kompetanse, styrkes både relasjonene og læringsmiljøet.

Vi oppfordrer utvalget til å vurdere følgende tiltak:

1. Utvide forståelsen av ulikhet til å inkludere kulturelle og språklige dimensjoner. Ulikhet omtales i dag primært som sosioøkonomisk. For å utvikle en reelt inkluderende fellesskole må også erfaringer knyttet til migrasjon, språk og minoritetsposisjon synliggjøres og analyseres.

2. Integrere krysskulturelle perspektiver i mandat, analyser og tiltak. Bruk forskningsbasert kunnskap om flerkulturell pedagogikk og inkluderingsstrategier. Involver aktører med dokumentert erfaring, som Flexid, i utviklingen av inkluderende praksis.

3. Adressere strukturell rasisme eksplisitt i utvalgets arbeid. Diskriminering og rasisme påvirker elevers læringsløp og skolemiljø. Vi anbefaler at utvalget inkluderer en egen del om dette i sin sluttrapport, og vurderer tiltak nødvendige tiltak.

4. Styrke elevstemmer fra minoritetsmiljøer. Opprett fokusgrupper eller høringer med elever og foreldre med krysskulturell bakgrunn. Dette vil gi utvalget innsikt i erfaringer som i dag er underrepresentert i dokumentene.

5. Gjøre interkulturell kompetanse til en integrert del av lærerutdanning og etterutdanning. Lærerrollen i en mangfoldig skole krever kompetanse i relasjonsbygging, kultursensitivitet og håndtering av verdikonflikter. Flexid tilbyr et evidensbasert program som kan bidra til dette.

6. Utvikle indikatorer for inkludering og opplevelse av diskriminering. For å sikre systematisk oppfølging bør skolekvalitet også måles i hvilken grad elever med minoritetsbakgrunn opplever tilhørighet, trygghet og likeverd.

Fremtidens fellesskole må være en skole der alle barn og unge – uavhengig av bakgrunn – opplever å bli sett, forstått og verdsatt. Det er ikke bare et pedagogisk ansvar, men et demokratisk imperativ.